

**แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1
ACADEMIC ADMINISTRATION APPROACH TO EXCELLENCE
IN SMALL SCHOOL UNDER THE PHRANAKHON SI AYUTTHAYA
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

กัณตวุฒิ การดี¹ วชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง²

Kantawut Kandee, Wacharapatr Techawattanasiridumrong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2. ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3. เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 63 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม 2. สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

Received: 2020-10-01 **Revised:** 2020-11-03 **Accepted:** 2020-11-04

¹ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Bachelor of Education Program Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. E-mail: kantawut2004@gmail.com

² หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Bachelor of Education Program Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.65 และ 3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้แก่ 1) ควรกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) 2) ควรมีการจัดเตรียมอาคารสถานที่ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ และเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 3) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดในหลักสูตรให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 4) ควรมีการจัดระดมทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา

คำสำคัญ (Keywords) : แนวทางการบริหารงานวิชาการ; การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา; สถานศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this research were to 1) Study the components of academic administration approach to excellence in small school under the Phranakhon Si Ayutthaya primary educational service area office 1 2) Study the problem of academic administration approach to excellence in small school under the Phranakhon Si Ayutthaya primary educational service area office 1 and 3) Present the guidelines for academic administration to excellence in small school under the Phranakhon Si Ayutthaya primary educational service area office 1. The samples of this research were 63 directors selected through Stratified sampling. The research instruments were 2 questionnaires. This research is a combination of quantitative research and qualitative research. The statistics used for data analysis were Percentage, Average and Standard Deviation. The findings were summarized as follows: 1) The components of academic administration approach to excellence in small school under the Phranakhon Si Ayutthaya primary educational service area office have four components: 1. the educational institution curriculum development 2. the setting of learning resources atmosphere 3. learning management 4. participation. 2) Study the problem of academic administration approach to excellence in small school under the Phranakhon Si Ayutthaya primary educational service area office 1 was in a high level, with mean is 3.65 3) Present a guideline for academic administration to excellence in small school under the Phranakhon Si Ayutthaya primary educational service area office 1 are 1. The

purpose of the school curriculum should be specified in accordance with the Basic Core curriculum 2008 (revised 2017) 2. There should be a building, a place that is ready to manage a variety of learning styles which sufficient for learning management in educational institutions 3. Teachers and educational personnel should be encouraged to analyze learning standards and indicators in the course provided to suit for learning management of the learners 4. There should be a fundraising support from public and private organizations for academic development of the school.

Keywords: Academic administration approach; Management to excellence in educational institutions; Small school

บทนำ (Introduction)

โรงเรียนขนาดเล็กเป็นสถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ซึ่งส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในชนบทห่างไกลจากความเจริญ ขาดแคลนปัจจัยสนับสนุนการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากมักจะได้รับการสนับสนุนจากชุมชนนั้น ๆ เป็นหลัก ทั้งยังเป็นที่ยอมรับนักเรียนที่ผู้ปกครองไม่พึงประสงค์ หรือมีปัจจัยไม่เพียงพอที่จะส่งให้ไปเรียนไกลบ้านหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็กจึงเป็นเสมือนที่พึ่งพาทางการศึกษาของครอบครัวในชนบทที่กระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ดังนี้ มาตรา 9 (3) ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา และมาตรา 10 การจัดการศึกษานั้นรัฐให้บุคคล มีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2557 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 30,922 แห่ง เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน จำนวน 15,506 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.15 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด และมีแนวโน้มที่จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากกว่า 9,000 แห่ง ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษา (สุริยา ช้องเสนาะ, ม.ป.ป.) ปัญหาที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประสบเกี่ยวกับสถานศึกษาขนาดเล็กนั้น คือการที่โรงเรียนขนาดเล็กที่มีอยู่จำนวนมากนั้น ไม่สามารถสะท้อนถึงคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาได้ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ส่วนใหญ่มีความยาก ลำบากในการจัดการศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพค่อนข้างมาก ด้วยเพราะงบประมาณที่มีจำกัด ทำให้ไม่อาจจัดสรรสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการส่งเสริมการศึกษาได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในระยะยาว โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติชั้น ป.6 ของโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ภาพรวมอยู่ในระดับต่ำกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. รอบที่ 2 ซึ่งพบว่าโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียน (นรรชต์ ผืนเขียว, เว็บไซต์)

โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินงานจัดการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาปัจจุบันมีจำนวน 78 โรงเรียน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนแต่ละแห่งมีสภาพและปัญหาแตกต่างกันออกไปตามสาเหตุและปัจจัยที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ได้รายงานผลการจัดการศึกษาในส่วนของปัญหาการจัดการศึกษา โดยภาพรวมสามารถจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของนักเรียนยังไม่สามารถสนองตอบความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดยังมีคุณภาพการศึกษาค่อนข้างต่ำ พบว่าปัจจัยที่ทำให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเกิดจากสาเหตุสำคัญหลายประการ คือ จำนวนบุคลากรตามเกณฑ์อัตรากำลังครูไม่เพียงพอ คุณภาพการบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพแต่งบประมาณไม่เพียงพอ การเรียนขาดความเสมอภาคทางการศึกษา ภาวะเปราะบางต่อการบริหารจัดการ และกระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ดาราวรรณ สุขคันธรักษ์, 2557)

แม้โรงเรียนขนาดเล็กจะดูเหมือนเป็นปัญหาสำคัญที่มีต่อระบบการศึกษาของประเทศชาติ แต่หากมองในมุมกลับ โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการพัฒนาทางวิชาการอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ จนสามารถเรียกได้ว่าองค์แห่งความเป็นเลิศทางวิชาการ อาจเป็นโอกาสที่ดีในการส่งเสริมการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านรูปแบบการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานวิชาการให้เหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบัน ให้สอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน และเพื่อก้าวให้ทันกับยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและตามนโยบายการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถาน ศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถาน ศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 63 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ หลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 63 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 63 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นการจัดลำดับตามความสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2)

ด้านการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอหนังสือจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลการวิจัย ระหว่างวันที่ 9 มิถุนายน 2563 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 126 ฉบับ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ย 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 3) ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม

2. สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคือ ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 0.93) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคือ ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.79) และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคือ ($\bar{X}$ = 3.60, S.D. = 0.95) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยคือ ($\bar{X}$ = 3.59, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

เขต 1 ได้ให้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ไว้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ ควรกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ร้อยละ 39.7 2) ด้านการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ คือ ควรมีการจัดเตรียมอาคารสถานที่ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้ ได้หลากหลายรูปแบบ และเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ร้อยละ 31.7 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดในหลักสูตรให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ร้อยละ 58.7 และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม คือ ควรมีการจัดระดมทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาร้อยละ 30.2

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งทั้ง 4 องค์ประกอบมีความเหมาะสมและสอดคล้องตามหลักการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งมีความเหมาะสมกับบริบทและศักยภาพของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สำหรับการนำไปสร้างเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานิ พวงงาม (2560) อร่าม วัฒนะ (2561) สุริยา ท้าวหาญ (2556) และปิยพันธ์ ศิริรักษ์ (2563) พบว่า เมื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดกระทำข้อมูลการวิจัยเป็นองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายสำหรับการพัฒนา ซึ่งสามารถยกระดับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการได้

2. สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งพบปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาประสบปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา และนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนา รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งพบปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาประสบปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนากลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาประสบปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งพบปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาประสบปัญหาเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนรู้กับนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ร้อยละ 76.2 มีประสบการณ์ในตำแหน่งเพียง 1 – 5 ปี ซึ่งถือว่ามีความประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่น้อยที่สุด จากสภาพปัญหาในข้างต้นส่งผลให้สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรินทร์ ปะนามะเก (2558) และ อภิชา พุ่มพวง (2559) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาพบว่า หากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานวิชาการ อย่างไม่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาประสบกับสภาพปัญหาที่มากขึ้น และส่งผลต่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการของสถานศึกษาไม่มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่าจากผลการจัดอันดับเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยสรุปจากผลอันดับ 1 ของแต่ละด้านที่ผู้สอบถามได้เลือกตอบ โดยเรียงลำดับความสำคัญของแนวทาง ได้แก่ 1) ควรกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) อันเป็นหัวใจหลักของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ควรมีการจัดเตรียมอาคารสถานที่ที่พร้อมในการจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ และเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างบรรยากาศใน

การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างหลากหลายรูปแบบ และมีความเหมาะสมตามศักยภาพ

3) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดในหลักสูตรให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน อันมีความสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 4) ควรมีการจัดระดมทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งแนวทางทั้ง 4 ข้อ สำหรับใช้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยพันธ์ ศิริรักษ์ (2563) และสุรัชย์ ลาพิมพ์ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้นประกอบไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การจัดแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตอบสนองตัวชี้วัดของหลักสูตร และการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการวิจัย ควรมีการแจกแบบสอบถามให้ครอบคลุมบุคลากรทั้งหมดในการบริหารงานในสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย และครอบคลุมครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่หลากหลายและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรพัฒนาระดับประสิทธิภาพการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อสร้างเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสามารถสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนได้อย่างหลากหลาย และสามารถตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีศักยภาพแตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ควรศึกษาความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562 (ฉบับที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

- ฐาปณี พวงงาม. (2560). “องค์ประกอบกาปฏิบัติที่เป็นเลิศที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน
ประถมศึกษายอดเยี่ยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน”.วารสาร
ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 9(2), 271
- ทรูปลูกปัญญา, โรงเรียนขนาดเล็ก ภาระหรือโอกาส และรูปแบบการพัฒนาโรงเรียน ขนาดเล็ก,
[ออนไลน์].แหล่งที่มา: [www.truelookpanya.com/ education/content/71918-
teaartedu-teaart](http://www.truelookpanya.com/education/content/71918-teaartedu-teaart) ,[1 กรกฎาคม 2563.]
- ดาราวรรณ สุขคันธรักษ์ และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2557). “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการ
บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคม อาเซียน.” วารสารวิชาการ
Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์ และศิลปะ. (7)1, 229 – 244
- ปิยพันธ์ ศิริรักษ์. (2563). “การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25”. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬา
ขอนแก่น. (7)2, 314-315
- วัชรินทร์ ปะนามะเก. (2558). “การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2”. วารสารมหาวิทยาลัย
นครพนม. (5)2, 52
- สุรัช ลาพิมพ์ (2562). “การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของ
วิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี”. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะ
ผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ฉบับออนไลน์, 137
- สุรียา ช้องเสนาะ. (ม.ป.ป.). *บทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21*. ม.ป.พ.
- สุรียา ห้าวหาญ. (2556). “รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา”. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (10)3,
202-203
- อภิชา พุ่มพวง. (2559). “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6”.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อร่าม วัฒนะ. (2561). “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัด”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราช
ภัฏนครสวรรค์.
- Conbach, L. Joseph. (1984). *Essential of Psychology and Education*. New York:
Mc-Graw Hill.
- John W. Best. (1981). *Research in Education*. 4 th ed. New Jersey : Prentice – Hall
Inc.

Likert, Rensis. (1967). **“The Method of Constructing and Attitude Scale”**. In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.

TDRI, ปัญหาโรงเรียนเล็ก ต้องมีทางเลือกที่มากกว่า “ยุบ-ไม่ยุบ” [ออนไลน์].แหล่งที่มา : tdri.or.th/2020/01/small-school-the-inclusive-approach, [1 กรกฎาคม 2563.]